Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

12. ožujka 2026.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zajednička vanjska i sigurnosna politika – Mjere ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine – Uredba (EU) br. 269/2014 – Pojam ‚zamrzavanje sredstava' – Članak 1. točka (f) – Ostvarivanje prava sudjelovanja na skupštini imatelja potvrda o dionicama i prava glasa na temelju takvih potvrda koje drži osoba na koju se primjenjuju mjere ograničavanja"

U predmetu C-465/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), odlukom od 21. lipnja 2024., koju je Sud zaprimio 2. srpnja 2024., u postupku

SBK Art Limited Liability Company

protiv

Fortenova Group STAK Stichting,

Open Pass Limited,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: M. L. Arastey Sahún, predsjednica vijeća, J. Passer, E. Regan, D. Gratsias (izvjestitelj) i B. Smulders, suci,

nezavisni odvjetnik: J. Richard de la Tour,

tajnik: A. Lamote, administratorica,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 11. lipnja 2025.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za SBK Art Limited Liability Company, P. Goeth, *Rechtsanwalt*, J. Van Weerden i E. J. H. Zandbergen, *advocaten*,

– za Fortenova Group STAK Stichting, Y. de Vries, B. T. M. van der Wiel i L. V. van Gardingen, *advocaten*,

* Jezik postupka: nizozemski

– za nizozemsku vladu, E. M. M. Besselink i M. Bulterman, u svojstvu agenata,

– za hrvatsku vladu, G. Vidović Mesarek, u svojstvu agenta,

– za austrijsku vladu, A. Posch, J. Schmoll i C. Leeb, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, M. Carpus-Carcea, L. Haasbeek i L. Puccio, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 25. rujna 2025.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 1. točke (f) Uredbe Vijeća (EU) br. 269/2014 od 17. ožujka 2014. o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2014., L 78, str. 6. i ispravak SL 2014., L 121, str. 60.), kako je izmijenjena Provedbenom uredbom Vijeća (EU) 2022/1354 od 4. kolovoza 2022. (u daljnjem tekstu: Uredba br. 269/2014).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva SBK Art Limited Liability Company s jedne strane i društava Fortenova Group STAK Stichting (u daljnjem tekstu: STAK) i Open Pass Limited s druge strane, u vezi s ostvarivanjem osobe na koju se primjenjuju mjere ograničavanja predviđene Uredbom br. 269/2014 pravâ na temelju potvrda o deponiranim dionicama (u daljnjem tekstu: potvrde o dionicama), koja joj omogućavaju sudjelovanje i glasovanje na skupštini imatelja takvih potvrda (u daljnjem tekstu: skupština).

Pravni okvir

Odluka 2014/145

3 S obzirom na datum nastanka činjenica u glavnom postupku, koje su se dogodile u kolovozu 2022., primjenjuje se Odluka Vijeća 2014/145/ZVSP od 17. ožujka 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (SL 2014., L 78, str. 16.), kako je izmijenjena Odlukom Vijeća (ZVSP) 2022/1355 od 4. kolovoza 2022. (SL 2022., L 204 I, str. 4.) (u daljnjem tekstu: Odluka 2014/145).

4 Člankom 6. Odluke 2014/145 određivalo se:

„Ova odluka stupa na snagu na dan objave u Službenom listu Europske unije.

Ova Odluka primjenjuje se do 15. rujna 2022.

Ova Odluka redovito se preispituje. Prema potrebi se obnavlja ili mijenja, ako Vijeće [Europske unije] smatra da njezini ciljevi nisu ispunjeni.”

Uredba br. 269/2014

5 Uredba br. 269/2014 donesena je na temelju članka 215. UFEU-a kako bi se provela ograničenja nametnuta Odlukom 2014/145.

6 Uvodne izjave 1. i 3. te uredbe glase:

„(1) Dana 6. ožujka 2014. predsjednici država ili vlada država članica [Europske unije] strogo su osudili Rusku Federaciju zbog ničim izazvanog kršenja suverenosti i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine i pozvali Rusku Federaciju da odmah povuče svoje oružane snage u područjima njihova stalnog razmještaja u skladu s mjerodavnim sporazumima. Pozvali su Rusku Federaciju da bez odlaganja omogući pristup međunarodnim promatračima. […]

[…]

(3) Predsjednici država ili vlada naglasili su da bi se rješenje krize trebalo postići pregovorima između vlada Ukrajine i Ruske Federacije, uključujući potencijalne multilateralne mehanizme te da će, u nedostatku rezultata u ograničenom vremenskom roku, Unija odlučiti o dodatnim mjerama kao što su zabrana putovanja, zamrzavanje imovine i otkazivanje sastanka na vrhu između Europske unije i Rusije.”

7 Člankom 1. navedene uredbe predviđa se:

„Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

(d) ‚gospodarski izvori’ znači sredstva bilo koje vrste, materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, koja nisu sredstva, ali se mogu koristiti za pribavljanje sredstava, roba ili usluga;

[…]

(f) ‚zamrzavanje sredstava’ znači sprečavanje svakog premještaja, prijenosa, izmjene ili upotrebe sredstava, pristupa sredstvima ili poslovanja sa sredstvima na bilo koji način koji bi za posljedicu imao bilo kakvu promjenu njihova opsega, iznosa, lokacije, vlasništva, posjedovanja, karaktera, odredišta ili drugu promjenu kojom bi se omogućila uporaba sredstava, uključujući upravljanje portfeljem;

(g) ‚sredstva’ znači financijska sredstva i povlastice bilo koje vrste, uključujući, ali ne isključivo:

[…]

iii. vrijednosne papire i dužničke instrumente kojima se trguje javno ili privatno, uključujući udjele i dionice, potvrde o vrijednosnim papirima, obveznice, mjenice, jamstva, zadužnice i ugovore o izvedenim financijskim instrumentima;

[…]”

8 Člankom 2. stavkom 1. iste uredbe određuje se:

„Zamrzavaju se sva sredstva i gospodarski izvori koji pripadaju fizičkim osobama ili s njima povezanim fizičkim ili pravnim osobama, subjektima ili tijelima kako su navedeni u Prilogu I. te koji su u njihovu vlasništvu odnosno posjedu ili pod njihovim nadzorom.”

9 Člancima 2.a i 4. do 7. Uredbe br. 269/2014 predviđaju se odstupanja od mjere zamrzavanja financijskih sredstava.

10 Člankom 9. stavkom 1. te uredbe propisuje se:

„Zabranjuje se svjesno i namjerno sudjelovanje u djelatnostima čiji je cilj ili učinak izbjegavanje mjera iz članka 2.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

11 SBK Art neizravno je društvo kći ruske banke Sberbank, koja je jedan od subjekata navedenih u Prilogu I. Uredbi br. 269/2014 i čije je ime u taj prilog dodano Provedbenom uredbom Vijeća (EU) 2022/1270 od 21. srpnja 2022. o provedbi Uredbe (EU) br. 269/2014 o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 193, str. 133. i ispravak SL 2022., L 204, str. 17.). Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), sud koji je uputio zahtjev, pojašnjava da su, s obzirom na to da je SBK Art povezan sa Sberbankom, na temelju članka 2. stavka 1. Uredbe br. 269/2014 zamrznuta i financijska sredstva koja prvi od tih dvaju subjekata ima u vlasništvu, posjeduje ili nadzire.

12 STAK je subjekt nizozemskog prava koji na fiducijarnoj osnovi drži dionice društva Fortenova GroupTopCo BV, koje je neizravni dioničar društva Fortenova Grupa d.d., društva osnovanog u skladu s hrvatskim pravom, koje posluje u sektorima maloprodaje, proizvodnje hrane i poljoprivrede. Na temelju toga STAK izdaje potvrde o dionicama društva Fortenova GroupTopCo i isplaćuje dividende imateljima tih potvrda.

13 SBK Art posjeduje 41,82 % tih potvrda o dionicama. Open Pass i VTB Bank (Europa) posjeduju 27,52 % odnosno 7,27 % tih potvrda. Kao fiducijar dionica društva Fortenova GroupTopCo, STAK ostvaruje glasačka prava na temelju njih nakon što je ishodio prethodno odobrenje imatelja navedenih potvrda. To se odobrenje daje na skupštini.

14 U skladu sa STAK-ovim poslovnikom, svi imatelji potvrda o dionicama s pravom glasa imaju pravo osobno prisustvovati i sudjelovati na takvoj skupštini ili odrediti nekoga tko će ih zastupati. Svaka potvrda daje pravo na jedan glas.

15 Upravni odbor STAK-a pozvao je 9. kolovoza 2022. imatelje potvrda o dionicama na sljedeću skupštinu, predviđenu za 18. kolovoza 2022. u Amsterdamu (Nizozemska), pri čemu je najavio da imatelji na koje se primjenjuju mjere ograničavanja neće moći ostvariti prava na temelju tih potvrda i, osobito, njihovo pravo glasovanja na skupštini.

16 Dnevni red skupštine predviđene za 18. kolovoza 2022. sadržavao je prijedlog odluke koji je podnio Open Pass s ciljem izmjene STAK-ovih poslovnika i statuta u pogledu pravila o korporativnom upravljanju, to jest pravila o kvorumu i većini potrebnoj za donošenje određenih odluka.

17 SBK Art je 17. kolovoza 2022. objavio da će biti zastupljen na skupštini te je 18. kolovoza 2022. pokušao i elektronički i fizički ostvariti glasačka prava na temelju svojih potvrda o dionicama. Međutim, zastupniku društva SBK Art odbijen je pristup toj skupštini i elektroničkom sustavu glasovanja. Osim toga, STAK je istog dana obavijestio SBK Art da, s obzirom na mjere ograničavanja koje su nametnule Unija i Sjedinjene Američke Države zbog djelovanja Ruske Federacije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini, SBK Art nije ovlašten ostvarivati svoja glasačka prava i da se njegovo glasovanje ne može uzeti u obzir.

18 Budući da za donošenje odluka na skupštini održanoj 18. kolovoza 2022. nije postignuta potrebna većina, upravni odbor STAK-a je 19. kolovoza 2022. pozvao imatelje potvrda o dionicama na drugu skupštinu predviđenu za 30. kolovoza 2022. Ponovno je najavio da se glasovi osoba na koje se primjenjuju mjere ograničavanja neće priznati.

19 Presudom od 6. rujna 2022. sudac privremene pravne zaštite rechtbanka Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska) prihvatio je zahtjev za privremenu pravnu zaštitu koji je SBK Art podnio s ciljem, među ostalim, da se STAK-u naloži da u razdoblju do 31. prosinca 2022. dopusti njegovo sudjelovanje na svakoj skupštini i da prihvati glasačka prava na temelju njegovih potvrda o dionicama. Slijedom te presude, otkazana je treća skupština, koja je bila sazvana za 8. rujna 2022.

20 Odlukom od 29. prosinca 2022. Gerechtshof Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu, Nizozemska) ukinuo je presudu suca privremene pravne zaštite rechtbanka Amsterdam (Sud u Amsterdamu) i odbio zahtjev društva SBK Art naveden u prethodnoj točki ove presude.

21 SBK Art je protiv odluke Gerechtshofa Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu) od 29. prosinca 2022. uložio kasacijsku žalbu pred sudom koji je uputio zahtjev. Prema mišljenju potonjeg suda, u sporu koji se pred njim vodi postavljaju se dva pitanja. Prvo je pitanje podrazumijeva li zamrzavanje financijskih sredstava, u smislu članka 1. točke (f) Uredbe br. 269/2014, da imatelj potvrda o dionicama, kao što je SBK Art, ne može ostvarivati glasačka prava i prava sudjelovanja na skupštini na temelju tih potvrda. Drugo je pitanje jesu li u tom kontekstu relevantni priroda i sadržaj prijedloga uvrštenog na dnevni red takve skupštine i smjer u kojem imatelj navedenih potvrda namjerava glasovati.

22 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev primjećuje, s jedne strane, da tumačenje članka 1. točke (f) Uredbe br. 269/2014 na način da zamrzavanje financijskih sredstava podrazumijeva nemogućnost ostvarivanja glasačkih prava i prava sudjelovanja na skupštini na temelju potvrda o dionicama odgovara širokoj definiciji zamrzavanja financijskih sredstava i načelu prema kojem mjere ograničavanja moraju imati najveći mogući utjecaj na osobu na koju se odnose.

23 S druge strane, u skladu s načelom proporcionalnosti bilo bi usko tumačenje pojma „zamrzavanje financijskih sredstava”, na temelju kojeg takvo zamrzavanje ne bi u cijelosti ili djelomično spriječilo ostvarivanje glasačkih prava i prava sudjelovanja na skupštini. Naime, mjere ograničavanja ne bi smjele imati neproporcionalne učinke na osobe na koje se odnose. Cilj mjera ograničavanja mogao bi se postići upravo blokiranjem provedbe odluka donesenih ostvarivanjem glasačkog prava ili oduzimanjem svakog pravnog učinka tim odlukama. Također je zamislivo da se osobu na koju se te mjere odnose spriječi u ostvarivanju prava sudjelovanja na skupštini i prava glasovanja na njoj ako odluka o kojoj se glasuje može imati posljedice za sredstva poput onih opisanih u članku 1. točki (f) Uredbe br. 269/2014, to jest utjecati na opseg, iznos, lokaciju, vlasništvo, posjedovanje, prirodu, odredište sredstava ili na nešto drugo čime bi se omogućila uporaba sredstava, uključujući upravljanje portfeljem. Međutim, takvo tumačenje, koje bi

zabranu ostvarivanja prava na sudjelovanje u skupštini i pravo glasovanja na njoj učinilo ovisnom o konkretnim posljedicama koje bi takvo ostvarivanje imalo na sredstva, moglo bi ugroziti cilj jasnoće i djelotvornosti mjera ograničavanja.

24 U tim je okolnostima Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li zamrzavanje sredstava u smislu članka 1. [točke (f)] Uredbe 269/2014 u slučaju potvrda o dionicama koje pripadaju, u vlasništvu su, u posjedu ili pod kontrolom bilo koje fizičke osobe ili fizičke ili pravne osobe, subjekta ili tijela koji su povezani s njome, kako je navedeno u Prilogu I. toj uredbi, tumačiti na način da se pravo na sudjelovanje na skupštini i glasačka prava povezana s potvrdama o dionicama ne mogu ostvarivati u svakom slučaju sve dok to ne dovede do neproporcionalne štete na teret imatelja potvrde o kojemu je riječ?

2. Utječe li na odgovor na prvo pitanje okolnost može li ostvarivanje prava na sudjelovanje na skupštini i glasačkih prava u konkretnom slučaju uzimajući u obzir vrstu i sadržaj odluke stavljene na dnevni red i stajalište dotičnog imatelja potvrde o tome dovesti do bilo kakvog premještaja, prijenosa, izmjene ili upotrebe sredstava, pristupa sredstvima ili poslovanja sa sredstvima na bilo koji način koji bi za posljedicu imao bilo kakvu promjenu njihova opsega, iznosa, lokacije, vlasništva, posjedovanja, karaktera, odredišta ili drugu promjenu kojom bi se omogućila uporaba sredstava, uključujući upravljanje portfeljem u smislu članka 1. točke (f) Uredbe 269/2014?”

O zahtjevu za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka

25 Podneskom tajništvu Suda od 31. listopada 2025. SBK Art zatražio je da se naloži ponovno otvaranje usmenog dijela postupka, u skladu s člankom 83. Poslovnika Suda.

26 U prilog svojem zahtjevu SBK Art ističe, kao prvo, da Sud ne raspolaže važnim informacijama za donošenje svoje presude. Naime, suprotno onomu što predlaže nezavisni odvjetnik u točki 63. svojeg mišljenja, kvalifikacija glasačkih prava kao „gospodarskih izvora” u smislu članka 1. točke (d) Uredbe br. 269/2014 ne bi trebala dovesti automatski do zamrzavanja tih prava jer se ostvarivanjem navedenih prava ne mogu uvijek dobiti financijska sredstva, roba ili usluge. Osim toga, nezavisni odvjetnik je u točkama 55. i 56. svojeg mišljenja iznio netočna činjenična utvrđenja u pogledu kvoruma koji treba postići unutar STAK-a da bi se donijele određene odluke. Usto, suprotno onomu što je navedeno u točki 49. tog mišljenja, na glasačka prava ne primjenjuje se nijedno odstupanje predviđeno člancima 2.a i 4. do 7. Uredbe br. 269/2014. Kao drugo, nezavisni odvjetnik u svojem mišljenju nije uzeo u obzir neproporcionalne posljedice koje bi potpuna zabrana ostvarivanja glasačkih prava i prava sudjelovanja na skupštini imala za temeljna prava društva SBK Art. Ishod više postupaka pred nacionalnim sudovima ovisi o tome treba li se zabrana ostvarivanja tih prava izbjeći ako postoje takve posljedice. Kao treće, nezavisni odvjetnik u svojem je mišljenju razmotrio elemente o kojima stranke nisu raspravljale u svojim pisanim očitovanjima, poput, među ostalim, opasnosti od zaobilaženja mjera zamrzavanja.

27 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, na temelju članka 252. drugog stavka UFEU-a, nezavisni odvjetnik, djelujući posve nepristrano i neovisno, javno iznosi obrazložena mišljenja o predmetima u kojima se u skladu sa Statutom Suda Europske unije zahtijeva njegovo sudjelovanje. Sud nije vezan ni mišljenjem nezavisnog odvjetnika ni obrazloženjem koje je dovelo do tog mišljenja (presuda od 30. listopada 2025., Qassioun, C-790/23, EU:C:2025:838, t. 34.).

28 Osim toga, ni Statut Suda Europske unije ni Poslovnik ne predviđaju mogućnost za stranke ili zainteresirane osobe iz članka 23. tog statuta da podnesu očitovanja na mišljenje nezavisnog odvjetnika. Neslaganje neke od stranaka ili takve zainteresirane osobe s mišljenjem nezavisnog odvjetnika, bez obzira na pitanja koja je ondje razmatrao, ne može stoga samo za sebe biti opravdan razlog za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka (presuda od 4. rujna 2025., Nissan Iberia, C-21/24, EU:C:2025:659, t. 31.).

29 Tako, s obzirom na to da je cilj zahtjeva za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka koji je podnio SBK Art omogućiti mu da odgovori na stajalište nezavisnog odvjetnika u njegovu mišljenju, taj se zahtjev ne može prihvatiti.

30 Ipak, u skladu s člankom 83. Poslovnika, Sud može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, odrediti ponovno otvaranje usmenog dijela postupka, osobito ako smatra da stvar nije dovoljno razjašnjena ili ako stranka iznese, po zatvaranju tog dijela postupka, novu činjenicu koja je takve prirode da ima odlučujući utjecaj na odluku Suda ili pak ako je u predmetu potrebno odlučiti na temelju argumenta o kojem se nije raspravljalo među strankama ili zainteresiranim osobama iz članka 23. Statuta Suda Europske unije.

31 U predmetnom slučaju Sud smatra, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da nakon pisanog dijela postupka i rasprave koja se pred njime održala raspolaže svim elementima potrebnima za davanje odgovora na pitanja koja mu je postavio sud koji je uputio zahtjev. Usto, zahtjev za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka ne otkriva nikakvu novu činjenicu koja bi mogla imati odlučujući utjecaj na odluku koju Sud treba donijeti u ovom predmetu. Naposljetku, u ovom predmetu nije potrebno odlučiti na temelju argumenta o kojem stranke i zainteresirane osobe iz članka 23. Statuta Suda Europske unije nisu raspravljale.

32 Stoga nije potrebno odrediti ponovno otvaranje usmenog dijela postupka.

O prethodnim pitanjima

33 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 1. točku (f) Uredbe br. 269/2014 tumačiti na način da zamrzavanje sredstava u smislu te odredbe sprečava, apsolutno ili, eventualno, pod određenim uvjetima, osobu ili subjekt odnosno s njime povezanu osobu ili subjekt, čije je ime uvršteno u Prilog I. toj uredbi, u ostvarivanju prava sudjelovanja na skupštini imatelja dionica na temelju potvrda koje ta osoba ili taj subjekt posjeduje i glasovanja na toj skupštini.

34 Uvodno valja istaknuti da se na temelju članka 2. stavka 1. Uredbe br. 269/2014 zamrzavaju sva financijska sredstva i gospodarski izvori koji pripadaju fizičkim ili pravnim osobama ili subjektima ili tijelima ili s njima povezanim fizičkim ili pravnim osobama, subjektima ili tijelima kako su navedeni u Prilogu I. toj uredbi te koji su u njihovu vlasništvu odnosno koje posjeduju ili koji su pod njihovim nadzorom.

35 U skladu s člankom 1. točkom (g) podtočkom iii. Uredbe br. 269/2014, pojam „sredstva” obuhvaća, među ostalim, vrijednosne papire i dužničke instrumente poput dionica i potvrda o vrijednosnim papirima, tako da su potvrde o dionicama, poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, sredstva u smislu te odredbe. Stoga se, suprotno onomu što SBK Art tvrdi u svojim pisanim

očitovanjima, takve potvrde ne mogu smatrati „gospodarskim izvorima” u smislu članka 1. točke (d) te uredbe, s obzirom na to da potonja odredba definira gospodarske izvore kao sredstva bilo koje vrste, materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna koja nisu financijska sredstva.

36 Usto, u članku 1. točki (f) Uredbe 269/2014 „zamrzavanje sredstava” definira se kao „sprečavanje svakog premještaja, prijenosa, izmjene ili upotrebe sredstava, pristupa sredstvima ili poslovanja sa sredstvima na bilo koji način koji bi za posljedicu imao bilo kakvu promjenu njihova opsega, iznosa, lokacije, vlasništva, posjedovanja, karaktera, odredišta ili drugu promjenu kojom bi se omogućila uporaba sredstava, uključujući upravljanje portfeljem”.

37 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, tu odredbu treba tumačiti uzimajući u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst u kojem se nalazi te ciljeve propisa kojeg je dio (presude od 17. studenoga 1983., Merck, 292/82, EU:C:1983:335, t. 12. i od 1. kolovoza 2025., Alace i Canpelli, C-758/24 i C-759/24, EU:C:2025:591, t. 91.).

38 Dakle, s obzirom na to da su potvrde o vrijednosnim papirima sredstva u smislu članka 1. točke (g) podtočke iii. Uredbe br. 269/2014, ostvarivanje prava imatelja takvih potvrda na sudjelovanje i glasovanje na skupštini koja se tim potvrdama dodjeljuju predstavlja radnju upotrebe tih potvrda koju u tom pogledu treba kvalificirati kao „upotrebu sredstava” u smislu članka 1. točke (f) te uredbe.

39 Kao što je to u biti istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 30. svojeg mišljenja, iz teksta te odredbe proizlazi da se drugi dio rečenice navedene odredbe, to jest „koji bi za posljedicu imao bilo kakvu promjenu njihova opsega, iznosa, lokacije, vlasništva, posjedovanja, karaktera, odredišta ili drugu promjenu kojom bi se omogućila uporaba sredstava, uključujući upravljanje portfeljem” odnosi na sve dionice iz prvog dijela rečenice tog članka 1.

40 Što se tiče ostvarivanja prava na sudjelovanje na skupštini i glasovanja na njoj, to ostvarivanje podrazumijeva, makar neizravno, jednu ili više posljedica za sredstva na koja se ista odredba odnosi, poput promjene njihova opsega, iznosa, lokacije, vlasništva, posjedovanja, prirode ili odredišta. Naime, takvim ostvarivanjem predmetna skupština donosi odluke koje nužno utječu na stanje i funkcioniranje društva i, slijedom toga, barem neizravno na njegovu vrijednost i stoga na procijenjenu vrijednost dionica ili potvrda o dionicama čiji je imatelj osoba na koju se odnose mjere ograničavanja.

41 Iz toga slijedi da članak 1. točku (f) Uredbe br. 269/2014 treba tumačiti na način da zamrzavanje financijskih sredstava u smislu te odredbe apsolutno i bezuvjetno sprečava osobe na koje se odnosi mjera ograničavanja da ostvare svoja prava sudjelovanja i glasovanja na skupštini imatelja takvih potvrda koja im proizlaze iz potvrda o dionicama.

42 Točno je da tumačenja članka 1. točke (f) Uredbe br. 269/2014, kao što su ona koja je naveo sud koji je uputio zahtjev u svojem zahtjevu za prethodnu odluku i koja SBK Art zagovara u svojim pisanim očitovanjima prema kojima je takva upotreba potvrda o dionicama zabranjena samo s obzirom na sadržaj prijedloga uvrštenih na dnevni red skupštine ili s obzirom na namjeru glasovanja imatelja potvrda o dionicama predstavljaju manje strogo ograničenje prava osoba na koje se odnosi mjera zamrzavanja financijskih sredstava i osobito njihova prava vlasništva zajamčenog člankom 17. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

43 Međutim, kako bi se odbila ta tumačenja, dovoljno je istaknuti da bi se, ako se prihvati jedno od njih, onemogućilo cilj koji je dodijeljen članku 1. točki (f) Uredbe br. 269/2014, a kojim se zamrzavanjem financijskih sredstava nastoji na najmanju moguću mjeru ograničiti transakcije koje se mogu izvršiti na zamrznutim sredstvima (vidjeti po analogiji presudu od 11. studenoga 2021., Bank Sepah, C-340/20, EU:C:2021:903, t. 43.).

44 Kao što su to istaknuli STAK, austrijska i nizozemska vlada te Europska komisija, navedenim tumačenjima moglo bi se olakšati zaobilaženje mjera zamrzavanja financijskih sredstava uvedenih Uredbom br. 269/2014, i to iako se njezinim člankom 9. stavkom 1. zabranjuje svjesno i namjerno sudjelovanje u aktivnostima čiji je cilj ili učinak zaobilaženje tih mjera.

45 Naime, ako bi se takva tumačenja prihvatila, svaki put kad bi se sazvala skupština, bilo bi potrebno – kako bi se utvrdilo mogu li imatelji potvrda o dionicama koji podliježu zamrzavanju financijskih sredstava sudjelovati i glasovati na toj skupštini – provjeriti, ovisno o prirodi prijedloga uvrštenih na dnevni red te skupštine ili o namjeri glasovanja dotične osobe, bi li ostvarivanje tih prava imalo izravne ili neizravne posljedice na predmetna sredstva.

46 S jedne strane, posljedice koje će ostvarivanje prava sudjelovanja i glasovanja na skupštini imati na te potvrde možda se neće moći lako i odmah utvrditi samo na temelju sadržaja prijedloga uvrštenog na dnevni red te skupštine. Stoga postoji opasnost da osobe na koje se odnose mjere ograničavanja budu ovlaštene ostvarivati svoja prava na temelju potvrda o dionicama koje posjeduju, unatoč postojanju posljedica za procijenjenu vrijednost tih potvrda, što bi zamrzavanje financijskih sredstava na koje se odnose iste potvrde lišilo njegove biti (vidjeti u tom smislu presude od 11. listopada 2007., Möllendorf i Möllendorf-Niehuus, C-117/06, EU:C:2007:596, t. 58. i od 11. studenoga 2021., Bank Sepah, C-340/20, EU:C:2021:903, t. 65.).

47 S druge strane, kad je riječ o tumačenju prema kojem bi se ostvarivanje glasačkih prava na temelju potvrda o dionicama zabranilo samo s obzirom na namjeru glasovanja imatelja tih potvrda, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 46. svojeg mišljenja, pravo glasovanja je slobodno, tako da ne postoji jamstvo da će imatelj potvrde o dionicama na kojeg se odnosi mjera zamrzavanja financijskih sredstava glasovati na način koji je najavio.

48 Usto, samo razmatranje prema kojem tumačenje članka 1. točke (f) Uredbe br. 269/2014, navedeno u točki 41. ove presude, ima dalekosežne negativne učinke na pravo vlasništva osoba na koje se odnosi zamrzavanje financijskih sredstava nije dovoljno da bi se opravdalo izuzimanje tog tumačenja u korist onih koje zagovara SBK Art, navedenih u točki 42. ove presude.

49 Naime, s jedne strane, čak i da se tumači široko, „zamrzavanjem financijskih sredstava” ne bi se oduzelo vlasništvo osobama na koje se mjera odnosi, s obzirom na to da je ona, kao što to proizlazi iz članka 6. Odluke 2014/145, po prirodi privremena i reverzibilna (vidjeti po analogiji presudu od 15. prosinca 2022., Instrubel i dr., C-753/21 i C-754/21, EU:C:2022:987, t. 50. i navedenu sudsku praksu).

50 S druge strane, Sud je podsjetio na to da mjere ograničavanja po definiciji imaju učinke koji utječu na pravo vlasništva i time nanose štetu osobama na koje se te mjere odnose (vidjeti u tom smislu presude od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 149. i od 25. lipnja 2020., VTB Bank/Vijeće, C-729/18 P, EU:C:2020:499, t. 81).

51 Sud je također presudio da širi cilj održavanja mira i međunarodne sigurnosti koji se, kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 1. i 3. Uredbe br. 269/2014 i u skladu s ciljevima Unijina vanjskog djelovanja navedenima u članku 21. UEU-a, nastoji postići tom uredbom, može opravdati negativne posljedice, čak i znatne, za osobe na koje se primjenjuju mjere ograničavanja (vidjeti po analogiji presude od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 150. i od 25. lipnja 2020., VTB Bank/Vijeće, C-729/18 P, EU:C:2020:499, t. 82.).

52 Osim toga, valja istaknuti da je zakonodavac Unije u člancima 2.a i 4. do 7. Uredbe br. 269/2014 predvidio odstupanja od mjera zamrzavanja financijskih sredstava kako bi uzeo u obzir, među ostalim, interese osoba čija su financijska sredstva zamrznuta (vidjeti po analogiji presudu od 29. studenoga 2018., National Iranian Tanker Company/Vijeće, C-600/16 P, EU:C:2018:966, t. 85. i 86.). Iz toga slijedi da, ako takva osoba smatra da ispunjava uvjete za jedno od tih odstupanja, ona može, osim slučajeva u kojima se sredstva automatski oslobađaju, od nadležnih tijela zatražiti njihovo oslobađanje.

53 S obzirom na prethodno navedeno, na prethodna pitanja valja odgovoriti tako da članak 1. točku (f) Uredbe br. 269/2014 treba tumačiti na način da zamrzavanje sredstava u smislu te odredbe sprečava, apsolutno i bezuvjetno, osobu ili subjekt odnosno s njime povezanu osobu ili subjekt, čije je ime uvršteno u Prilog I. toj uredbi, u ostvarivanju prava sudjelovanja i glasovanja na skupštini imatelja dionica na temelju potvrda čiji je ta osoba ili taj subjekt imatelj.

Troškovi

54 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 1. točku (f) Uredbe Vijeća (EU) br. 269/2014 od 17. ožujka 2014. o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine, kako je izmijenjena Provedbenom uredbom Vijeća (EU) 2022/1354 od 4. kolovoza 2022.,

treba tumačiti na način da:

zamrzavanje sredstava u smislu te odredbe sprečava, apsolutno i bezuvjetno, osobu ili subjekt odnosno s njime povezanu osobu ili subjekt, čije je ime uvršteno u Prilog I. Uredbi br. 269/2014, kako je izmijenjena Provedbenom uredbom 2022/1354, u ostvarivanju prava sudjelovanja i glasovanja na skupštini imatelja dionica na temelju potvrda čiji je ta osoba ili taj subjekt imatelj.

Potpisi